

symposium

bodem breed

Welkom bij het 31e Symposium Bodem Breed

Hèt netwerk event van de bodem en ondergrond

symposium

bodem breed

6 **SCHOON WATER
EN SANITAIR**

Sessie 9.1

**Duurzaam bodembeheer in de landbouw:
wat is daarvoor nodig?**

Duurzame akkerbouw => Duurzaam waterbeheer

*15 jaar ervaring van voorlopers in de
akkerbouw.*

Henk Westerhof (Stichting Veldleeuwerik)

Kennis- en innovatieplatform van telers en partijen in de keten die samenwerken aan:

- Gezonde bodem
- Gezond ondernemen
- Gezonde voedselproductie
- Gezond leven

De Sustainable Development Goals

Werkwijze

- Gestructureerde aanpak
  - 10 indicatoren bedrijfsbreed
  - Ieder bedrijf maakt zijn eigen plannen
- Ruim 300 akkerbouwers in 34 groepen
- Boeren leren van elkaar
- Samenwerking partners en onderzoek
- Procecertificering
  - adviseurs, jaarlijkse onafhankelijke audits

Hoofdambities

- Klimaatneutrale productie
- Streven naar 0% emissie
- Meer biodiversiteit voor boer en burger

Komen allemaal samen in de bodem

Duurzame bodem => duurzaam waterbeheer

Onze ervaringen van 15 jaar (1)

- *Drive* om te verduurzamen is **universeel**
  - Bezorgdheid voor onze planeet (klimaat)
  - Economische noodzaak
  - Duurzaamheid is een ***mindset***
- Weg ernaartoe is **individueel**
  - Elk bedrijf kent unieke omstandigheden
- Voorlopers zijn nodig voor veranderingen
  - *Geldt ook voor adviseurs*

Onze ervaringen van 15 jaar (2)

- De bodem staat centraal
  - Kennisbehoefte bij deelnemers én adviseurs
- In elk plan speelt waterbeheer een rol
- Boeren leren het beste van elkaar
- Bedrijfseigen aanpak stimuleert
  - *Vaste afvinklijstjes veel minder.....*

Waterbeheer speelt overal een rol...

- Emissie beperking, minder middelen
- Praktijkproeven met groene middelen
- Vochthoudend vermogen van percelen verbeteren
- Zoektocht naar bestendig en betaalbaar systeem voor erfemissiebeperking
- Verruiming bouwplan

**Duurzame teelt = Duurzaam bodembeheer
=> Duurzaam waterbeheer!**

Duurzaamheid = Economische duurzaamheid

- Geen/nauwelijks meerwaarde in de keten
  - Niet onderscheidend genoeg
  - Industriële grondstoffen, veel export, te weinig zichtbaar, enz.

Bovenwettelijke verduurzaming wordt te weinig beloond

Kansen

- De bereidheid is er om verdere stappen te zetten
  - Noodzaak wordt breed gedragen
  - Enthousiasme is er (nog)
- Kennis en advies krijgen weer aandacht
  - Bodem, groene middelen, enz
- Aandacht vanuit stakeholders
  - Bijdrage vanuit DAW (I&W) voor opleiding tot bodemadviseur

Wat hebben we nodig

1. Investeerders in duurzame kennis

- Dichtbij de grondgebruiker (boeren, adviseurs, netwerken)
  - Bedrijfssystemen, maar ook praktische oplossingen
- Ook bij overheden

2. Structurele waardering voor ondernemers die écht stappen zetten en risico's nemen

- Mogelijkheden zijn er ook buiten de productprijs
- Waardering (ook in positieve berichtgeving)
- GLB?

Stelling 1

De doelstelling van de Kaderrichtlijn Water halen we alleen bij structureel andere landbouwmethodes.

Stelling 2

De transitie naar duurzame
landbouw en duurzaam
waterbeheer lukt alleen wanneer
er een structurele beloning is voor
de extra kosten en risico.

Stelling 3

Binnen onze op export gerichte landbouw komt de beloning voor verduurzaming niet uit de markt.

Overheden zullen dit moeten regelen.